

א. עכו"ם, לרבי יהודה (לפי המסקנא) כשר למול. ואולם יש לחוש שמא יטה הסכין ויעשנו כרות שפכה, אלא שחשש זה אינו קיים לחכמים כאשר אחרים רואים אותו. ולרבי מאיר אפילו באופן זה חוששים. ואולם במומחה אין חשש זה לדברי הכל, דלא מרע נפשיה.  
משמע בגמרא שרבי יהודה מצריך מילה לשמה ואעפ"כ עכו"ם כשר, כי סתם מילה לשמה (תוס'). ומדובר שישראל מצוהו למול, שעושה העכו"ם על דעת משלחו (ע' בראשונים).  
לרבי יהודה הנשיא, עכו"ם פסול למול (אם משום ואתה את בריתי תשמר (דרו בר פפא בשם רב. וכן שנו בברייתא), אם משום המול ימול – המל בעצמו ימול אחרים. רבי יוחנן).  
ואם מל, אין צריך לחזור ולמולו (רמב"ם). וי"א שצריך הטפת דם ברית (סמ"ג, וכ"ה ברמ"א יו"ד רסד, א).

ב. כותי; רבי יהודה פוסלו למול, מפני שעושה לשם עבודה זרה. ורבי יוסי מכשיר, שאין דין 'לשמה' במילה לדעתו.

ג. ערבי מהול וגבנוני מהול, הרי אלו כעכו"ם (שכולם נחשבים 'ערלים' ואינם בכלל 'המל' – ימול', הלכך לרבי יהודה הנשיא פסולים למול).

ד. ישראל שלא נימול – כשר למול.

מבואר בתוס' שאפילו מומר לערלות כשר למול בין לרב בין לרבי יוחנן. ורבנו אלחנן כתב שמומר לערלות פסול לשניהם (וכן הביא בית יוסף מרבנו מנוח ובעל העיטור. והרמ"א הביא מאו"ז שנסתפק בזה. וע' בשו"ת שבט הלוי (ח"ה קמו) שפסק להקל בדיעבד בזמן הזה שאם מל מוהל מחלל שבת, אין צריך לשוב ולהטיף דם בריית).

ה. אשה, לרב – פסולה למול (ואתה את בריתי תשמר, ואשה לאו בת מילה. ולפי זה צריך לומר שצפורה לא מלה בעצמה אלא ע"י שליח או רק התחילה המילה ומשה גמרה). לרבי יוחנן – כשרה (שדורש מהמול ימול לפסול עכו"ם, ואשה כמאן דמהילא דמיא).  
נחלקו הפוסקים כמי הלכה; הרמב"ם, בה"ג, רי"ף ושו"ע פסקו להכשיר; הסמ"ק, סמ"ג ומרדכי ורמ"א פוסקים שאשה לא תמול.

## דף כט

מד. מהן ההלכות הנוגעות לתספורת ישראל אצל עכו"ם ועכו"ם אצל ישראל?

לדעת רבי מאיר, אסור לישראל להסתפר מעכו"ם אפילו במקום שהרבים מצויים שם, שחשוד הוא על שפיכות דמים. וחכמים אוסרים רק בינו לבינו (ובכלל זה מקום שמזדמנים שם אנשים לעתים אך אינם רגילים שם כל כך, שמשום יחוד בעלמא לא היה לאסור. תוס'), אבל ברה"ר מותר.  
ואם נוהג גינוני חשיבות, שרואה במראה כדרך הנכבדים המקפידים על התספורת – מתירא העכו"ם להורגו, ומותר.

פסקו התוס' הלכה למעשה כר' מאיר לאסור אפילו ברשות הרבים, כדמשמע ממעשה דרב חנא – אא"כ רואה במראה. ודוקא בתער שמצוי להזיקו בקלות, אבל במספרים שאין מצוי בהם ההזק – מותר כשיש עמו אחר.

ישראל המספר עכו"ם, אסור לו לשייר בלוריתו ולתקנה (מפני שהוא מגדלה לעבודת כוכבים. רש"י), אלא כשמגיע למקום הבלורית, שומט את ידו בריחוק שלשה אצבעות ממנה לכל רוח.

מה. א. מהו מקור איסור הנאה מיין נסך?

ב. חומץ ויין מבושל של נכרים, האם מותרים או אסורים?

ג. חומץ ויין מבושל שלנו הנמצאים ביד נכרי – מה דינם?

א. אשר חלב זבחימו יאכלו, ישתו יין נסיכם – מה זבחימה אסורים בהנאה [שלמדנו ממת (זבחי מתים), ומת מעגלה ערופה (שם – שם), ועגלה מקדשים (כפרה' כתוב בה)], אף יין אסור בהנאה. גזרו חכמים על סתם יינם לאסרו באיסור הנאה [משום בנותיהם] כיון שנתנסך. יש אומרים שבזמן הזה הואיל ואין מנסכים לעכו"ם, מגעם ביין שלנו אינו אסור בהנאה אלא בשתיה. ויש מתירים בהנאה רק במקום הפסד (ע' יו"ד קכג, א).

ב. חומץ או יין מבושל, אם בעודם יין רגיל היו ברשות הגוי – אסורים, שודאי לא פקע איסור היין בהחמצתו ובבישולו. ואם לאו – מותרים.

רבנו תם הורה למעשה לאסור חומץ [והקפיד על הוראת רבנו משולם להתירו], מפני שאיננו בקיאים בטיב הגדרת חומץ ויין, שהדבר משתנה לפי טעמים של האנשים וכו'. ומאותו הטעם הורה לאסור יין העשוי מבוסר שנגע בו עכו"ם, הגם שמצד הדין היוצא מן הבוסר הריהו כמים ולא כיון הראוי לניסוך.

ג. חומץ ויין מבושל שלנו הנמצאים ביד עכו"ם – מותרים בחותם אחד [שהרי אין מנסכים אותם, וגם אין חוששים שטרח להחליף ולזייף החותם], אבל ללא חותם – חוששים שהחליפם ביין שלו.

## דף ל

מו. א. משקה או תבשיל המעורב בו יין – האם יש לאסרו משום יין נכרים?

ב. יין מזוג – האם אסור משום ניסוך?

ג. יין שהקרים (החל להחמיץ) – האם אסור משום ניסוך?

א. משקה או תבשיל שיש בו יין, אם עכו"ם הכינו – אסור משום היין האסור המעורב בתוכו. אבל אם הוא של ישראל – שוב אינו נאסר במגע הנכרי, שהרי אין מנסכים אותו במצב זה. ריצב"א אמר: דוקא אם אין היין ניכר בעין, אבל כשמימים אותו בשומין או בחרדל – יש לחוש למגע עכו"ם לפי שהוא בעין. 'וכן הלכה למעשה' (תוס'). והורו פוסקים שכגון יין הנמצא בסלט פירות ונכרי טעם ממנו – מותר. אבל יין המעורב במשקים אחרים, וחלק היין מהוה ששית מכלל המשקה, אז נכנס הדבר לחשש יין נסך (דברי חכמים יו"ד פרק ד, מהגרח"פ שינברג שליט"א).

ב. יין מזוג, יש בו משום יין נסך.

ודוקא כשיש לו טעם יין, אבל פחות מכן – אינו נאסר במגע נכרי (עפ"י הרא"ש).

ג. יין שהקרים; עד שלשה ימים – אסור, לאחר מכן – מותר. (ור"ת החמיר למעשה בחומץ כנ"ל).